

ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА ДО КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ф. А. Неткал

Україна, м. Запоріжжя, Класичний приватний університет

Консультативна діяльність є одним з основних видів діяльності, яку здійснює психолог-практик. Від того на скільки психолог готовий здійснювати цей вид діяльності безпосередньо залежить стан, а іноді і життя клієнта який користується послугами психолога.

Психологічна готовність до професійної діяльності займає важливе місце в сучасній психології. Дослідженням цього явища займалися Є. А. Климов, А.А. Деркач, М.І. Дьяченко, Л.А. Кандибович, А. В. Капцов, Н. В. Аргунова, А.Ю. Попова, та інші.

Готовність до професійної діяльності визначається як психічний стан, передстартова активізація людини, що включає усвідомлення людиною своїх цілей, оцінку наявних умов, визначення найбільш ймовірних способів дії; прогнозування мотиваційних, вольових, інтелектуальних зусиль, ймовірності досягнення результату, мобілізацію сил, самонавіювання в досягненні цілей.

На думку М.І. Дьяченко та Л.А. Кандибович, стан готовності має складну динамічну структуру і включає наступні компоненти:

- мотиваційний (ставлення, інтерес до предмета, а також інші стійкі мотиви);
- орієнтаційний (знання і уявлення про особливості майбутньої спеціальності);
- операційний (знання, вміння, навички, володіння процесами аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення);
- вольовий (самоконтроль, уміння керувати власними діями);
- оцінний (самооцінка своєї підготовленості).

А. Ю. Попова виділила три компонента психологічної готовності студентів-психологів до професійної діяльності:

- мотиваційний компонент - розвиток у студентів мотивації професійного учіння, який визначається, в першу чергу, мотивами розвитку себе як майбутніх професіоналів. У центрі уваги учнів виявляються не психологічні знання самі по собі, а зміст і способи роботи психолога.

- когнітивний компонент, поряд зі становленням системи психологічного знання - розвиток уявлень студентів про майбутню професійну діяльність (образ професії).

- особистісно-смысловий компонент - насамперед, розкриття студентами особистісного сенсу обраної професії, розвиток уявлень про себе як суб'єкта професійної діяльності (образ «Я - психолог»), а також становлення ціннісно-моральної основи суб'єктного здійснення професійної діяльності.

Таким чином, ми можемо говорити про дві складові розвитку студентів у період навчання у вузі: професійної (операціо-технічної) та особистісної. Це вимагає створення спеціальних умов, в першу чергу зміни форм роботи учнів.

Підготовка майбутнього фахівця психолога в умовах вищої освіти - складний процес, що виходить з якісно нового уявлення про освітню ситуацію. Даний процес характеризується поєднанням навчально-дисциплінарної і особистісної парадигм психолого-педагогічної діяльності, орієнтованої не лише на освоєння знань, умінь і навичок, але й розвиток особистісних характеристик студентів психологів.

Діяльність задає вимоги до особистості, виступає як стимул її розвитку і умовою формування її рис і якостей, найбільш адекватних конкретних форм поведінки і діяльності.

Таким чином, професійне становлення студента-психолога - це одна з форм розвитку його особистості.

Такі автори, як А.Ф. Бондаренко, В.В. Колпачніков, Ф.Е. Василюк, К. Роджерс, Д. Бьюдженталь, Р. Кочюнас основним вважають особистісний компонент, що включає три основні якості: аутентичність, прийняття та емпатію.

Багато авторів вказують, що наприклад, емпатія - це професійно важлива якість психолога-консультанта. Вона виступає умовою розвиваючої взаємодії, способом встановлення довірчого контакту, засобом і мотивом міжособистісних відносин. Однак, незважаючи на загальне визнання значення емпатійності у професійній діяльності психолога, її розвитку в процесі навчання увага практично не приділяється.

Введення додаткових заходів, таких як: психологічні консультації, терапевтичні групи, тренінги, на базі психологічних служб у вищих навчальних закладах, могло б істотно прискорити придбання майбутніми психологами необхідних особистісних якостей, які необхідні при здійсненні консультативної діяльності. У подальшому, на наш погляд, необхідним є проведення експериментальних досліджень, які б довели ефективність даних заходів.

Література:

1. Кораблина Е.П. Особенности подготовки психолога-консультанта к профессиональной деятельности / Е. П. Кораблина // Известия Российского государственного педагогического университета имени А.И.Герцена. - 2005. - № 5(12). - С. 20-30.

2. Московская Ю.А. Способы формирования личностной готовности студентов-психологов к профессиональной деятельности в педагогическом ВУЗе. Проект SWorld (УкрНИИМФ, ОНМУ, УкрГАЖД, ИМиП) международная научно-практическая Интернет-конференция «Современные направления теоретических и прикладных исследований '2012» (с 20 по 31 марта 2012 г.) Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/pedagogy-psychology-and-sociology-112/psychology-of-work-and-engineering-psychology-112/12061-112-368>

3. Попова А. Ю., Становление психологической готовности студентов-психологов к профессиональной деятельности / А. Ю. Попова //Актуальные направления работы психологической службы в образовательной среде : сб. науч. тр. ф-та психол. БФСТУ / под общ. ред. Э. Ю. Чикиревой. — Балашов : Изд-во «Николаев», 2005. — С. 58-60.